

Yükseköğretim Kanunu ve Yükseköğretim Personel Kanunu
Genel Tebliği
(Seri No : 9)

Çeşitli Yükseköğretim kurumları tarafından Bakanlığımıza gönderilen yazıların incelenmesinden duraksamaya düşüldüğü anlaşılan hususlara ilişkin olarak yapılan açıklamalar aşağıdadır.

I - 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 11 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında;

“Her sınav dönemi için öğretim elemanlarına, tam ders yaptıkları son ayda okuttukları ek ders saati üzerinden ek ders ücreti ödenir. “

denilmektedir. Maddede sözü edilen tam ders yapılan son aydan, ilgililerin ders yükü kadar ders vererek ek ders okutmuş oldukları ay kastedilmiş olduğundan, sınav dönemlerinde görevli öğretim elemanlarına ödenecek ek ders ücretlerinin, bu suretle tam ders yaptıkları son aydaki ek ders saati üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Gerek 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda gerekse 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda “Sınav, dönemi”nin tanımı yapılmamış olmakla birlikte, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 4.6.1984 gün ve APK.O8/99999/2721-06611 sayılı yazılarında da belirtildiği gibi; "Sınav dönemi"; yarı yıl sistemiyle eğitim yapan yükseköğretim kurumlarında her yarı yılın bitim tarihinden, yıl olarak eğitim yapan yükseköğretim kurumlarında da eğitim -öğretim yılının bitim tarihinden sonra başlayan ve belirli bir süre devam eden yarıyıl ve yıl sonu genel sınavları ile bu sınavlardan en az 15 gün aradan sonra açılan bütünleme sınavı dönemlerini kapsamaktadır.

Bu nedenle, süreleri ilgili yükseköğretim kurumlarınca belirlenen sözkonusu sınavlarda görevli öğretim elemanlarına 20.12.1983 gün ve BÜMKO-KY18-115857-6/32510-19 sayılı (6 Seri No'lu) Genel Tebliğimiz esaslarına ve yukarıdaki açıklamalara göre ek ders ücreti ödenecektir.

2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesi uyarınca; ek ders ücretleri, haftalık ders yükü esas alınmak suretiyle aylık olarak hesaplanmakta ve ödenmektedir. Yarı yıl veya yıl sonu ya da bütünleme sınavlarının yapıldığı ayda, sınav nedeniyle derslerin tam olarak yapılması mümkün olamayacağından öğretim elemanlarına, sınav nedeniyle yapılamayan ek dersler karşılığı olarak tam ders yaptıkları son ayda okuttukları ek ders saati üzerinde bir ödeme yapılması Kanunda öngörülmüştür.

Bu nedenle, yarı yıl ya da yıl sonu sınavları ile bütünleme sınavlarının yapıldığı aylara ait ek ders ücretleri, bu aylarda yapılan fiili ek ders saati üzerinden değil, fakat tam ders yapılan son ayda okutulan ek ders saati üzerinden hesaplanarak ödenecektir.

Ek ders ücretleri aylık olarak hesaplandığına göre, iki sınav döneminin aynı ay içinde olması halinde bu ay için; tam ders yapılan son ayda okutulan ek ders saati üzerinden hesaplanacak ek ders ücreti ödenecek, başka bir ödeme yapılmayacaktır. Aksi halde, aynı ay için mükerrer bir ödeme yapılmış olacaktır.

İkinci sınav döneminin bir sonraki ay içinde sona ermesi halinde, hem sınavın başladığı hem de sınavın bittiği aylar için, tam ders yapılan son ayda okutulan ek ders saati üzerinden hesaplanacak ek ders ücreti ödenecektir.

ÖRNEK 1 : 1.2.1985 - 7.2.1985 tarihleri arasında yarı yıl sonu 23.2.1985 - 28.2.1985 tarihleri arasında bütünleme sınavı yapılan bir yükseköğretim kurumunda (yarı yıl sonu sınavlarında ve bütünleme sınavlarında) görev alan öğretim elemanlarına 1985 yılı şubat ayı için, tam ders yaptıkları son ayda okuttukları ek ders saati üzerinden ek ders ücreti bir kez ödenecek, aynı ay için ikinci bir ek ders ücreti ödenmeyecektir.

ÖRNEK 2 : 1.2.1985 - 7.2.1985 tarihleri arasında yarı yıl sonu, 25.2.1985 - 7.3.1985 tarihleri arasında bütünleme sınavlarının yapılması durumunda, Şubat 1985 başından başka Mart 1985 ayı için de tam ders yapılan son ayda okutulan ek ders saati üzerinden hesaplanacak ek ders ücreti ödenecek, 8.3.1985 - 31.3.1985 tarihleri arasında yapılacak ek ders için herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

ÖRNEK 3 : 20.2.1985 -10.3.1985 tarihleri arasında yarı yıl sonu veya bütünleme sınavı yapılması durumunda, hem Şubat 1985 hem de Mart 1985 ayı için, tam ders yapılan son ayda okutulan ders saati üzerinden hesaplanacak ek ders ücreti ödenecek, ayrıca gerek 1.2.1985 - 20.2.1985 tarihleri, gerekse 11.3.1985-31.3.1985 tarihleri arasında yapılacak ek ders için herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

II- Anılan Kanunun 11 inci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre herhangi bir yükseköğretim kurumunun akademik kadrosunda bulunmamakla birlikte, bu maddede belirtilen unvanları taşıyanlardan ders saati başına ücretle görevlendirilenlerin ücretleri, unvanları itibariyle öngörülen ek ders göstergelerinin % 50 fazlası üzerinden hesaplanarak ödenecektir.

Her ne kadar, söz konusu Kanunla bu gibilerin, verecekleri ders saatleri sayısına bir sınırlama getirilmemiş ise de, ders saati başına ücretle görevlendirilen ilgililerin verecekleri ders saati sayısının doğal olarak 2547 sayılı Kanunun değişik 36 ncı maddesi ile bu öğretim elemanları için belirlenen ders yükü ve 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile belirlenen ek ders saati sayısının toplamından fazla olmaması gerektiğinden bu gibilere ancak bu şekilde belirlenen toplam ders saatine kadar verecekleri dersler için ek ders ücreti ödenebilecektir.

ÖRNEK 1 : Üniversitenin akademik kadrosunda bulunmamakla birlikte ders saati başına ücretle görevlendirilen bir doçente ödenecek ders saati ücreti, doçentlerin ders yükünün 15 saat, verebilecekleri ek dersin 18 saat olarak belirlendiğini varsayarsak haftada ($15 + 18 =$) 33 saati geçmemek üzere, ($12 \times 1,5 =$) 18 gösterge üzerinden hesaplanacaktır.

ÖRNEK 2 : Üniversitede 657 sayılı Yasaya tabi olarak görev yapmakta olan ve akademik unvanı bulunmayan idari bir personelin ders saati başına ücretle görevlendirilmesi halinde, 1 inci örnekte olduğu gibi ilgilinin, öğretim görevlileri için belirlenen ders yükü ile ek ders saati sayısının toplamını geçmemek üzere verecekleri ders saatleri için ödenecek ücret de ($8 \times 1,5 =$) 12 gösterge üzerinden hesaplanacaktır.

III - 1976 -1977 eğitim - öğretim yılı başından 1983 -1984 eğitim - öğretim yılı sonuna kadar Yükseköğretim kurumlarından kaydı silinen ve 17.6.1983 tarih ve 2880 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi ile 29.2.1984 tarih ve 2984 sayılı Kanunla af kapsamına alınarak yeniden kayıtları yapılan öğrenciler eski mevzuatlarına göre sınava tabi tutulmaktadırlar.

Her ne kadar, 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde, sınav dönemlerinde görevli öğretim elemanlarına tam ders yaptıkları son ayda okuttukları ek ders saati üzerinden ek ders ücreti, ödeneceği belirtilmekte ise de, hali hazırda okutulmayan ya da kaldırılmış bulunan dersler için açılacak sınavlarda görevli öğretim elemanlarının, ek ders ücretinden yararlandırılmalarında, sınavı yapılacak dersi okutmuş olmaları şartının aranması gerekmektedir.

Bu nedenle üniversitelerde ders vermekle görevli öğretim elemanlarından söz konusu sınavlarda görevlendirilenlere ödenecek ek ders ücretlerinin, sınavı yapılan dersler dikkate alınmaksızın ilgililerin tam ders yaptıkları son aydaki ek ders saati üzerinden hesaplanarak ödenmesi uygundur görülmektedir.

IV - Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkındaki 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, yükseköğretim kurumları itibariyle öğretim elemanlarının kadroları belirlenmiş olup, anılan Kararnamenin 4 üncü maddesinde kadroların dağılımının 3 ay içerisinde; aynı Kararnamenin geçici 1 inci maddesinde, yapılan kadro dağılımı sonunda işgal etmekte oldukları derece ve unvanları değişmeyenler ile sadece kadro derecesi değişenlerin Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; 2 nci maddesinde de, kadro derecesi ve unvanı değişenlerle sadece kadro unvanı değişenlerin iki ay içerisinde bu kadrolara atanacakları belirtilmiştir. Öte yandan, 1.1.1984 tarihinde yürürlüğe giren 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun geçici 4 üncü maddesi ile bu tarihte görevde olan öğretim elemanlarının intibakı öngörülmüştür.

Öğretim elemanlarına ait kadroların 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen süre içinde dağılımının yapılamayışının yaratacağı sorunları tümü ile gidermek mümkün olmasa bile, bu kadroların 16.11.1983 tarihi itibariyle dağıtıldığını kabul ederek, dağıtılan kadrolara öncelikle 16.11.1983 tarihine kadar belirli unvanları kazanmış öğretim elemanlarının, boş kalan kadrolara ise bu unvanları elde ediliş sırasına göre ilgililerin atamalarının yapılarak aylık ve özlük haklarının, kendilerine kadroların tahsis edilmiş sayıldığı tarihten itibaren bu kadroların esas alınarak ödenmesi halinde doğabilecek hukuki sorunlar bir ölçüde önlenmiş olacaktır.

Kendilerine 1.1.1984 tarihinden önce kadro tahsis edilenlerden, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümlerine göre yapılan intibak sonucunda kazanılmış hak aylıkları kadro derecelerinin üzerinde bulunanlara kazanılmış hak aylıkları esas alınarak ödemedede bulunulacaktır.

V - 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun değişik 31, 32 ve 33 üncü maddelerinde, öğretim görevlileri, okutmanlar ve öğretim yardımcılardan görev süreleri sona erenlerin ilk atanma usulüne göre yeniden atanmalarının mümkün olduğu belirtilmiştir.

Diđer taraftan, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun geçici 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında, intibak sonucunda kazanılmış hak aylık dereceleri kadro derecelerinin üzerinde olanlara kazanılmış hak aylıklarının esas alınarak ödemedede bulunulacağı öngörülmüştür.

Buna göre, öğretim görevlisi, okutman veya öğretim yardımcılığı görevlerine atanmış olup da 1.1.1984 tarihinde intibakları yapılanlardan görev süreleri sona erenlerin, 2547 sayılı Kanunun değişik 31, 32 ve 33 üncü maddelerine göre ayrıldıkları kadrolara yeniden

atanmaları halinde daha önce bu kadrolar üzerinden yapılmakta olan ödemelerin aynen ödenmeye devam olunması gerekmektedir. Ancak, ayrıldıkları kadro derecelerinin altındaki derecelere yeniden atanmaları halinde ise, haklarında 2914 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmünün uygulanması mümkün olmadığından bunlara, aynı Kanunun 20'nci maddesi uyarınca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 161 inci maddesi hükümlerine göre belirlenecek görev aylık dereceleri üzerinden ödemede bulunulması gerekecektir.

VI- 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 6 ncı maddesinde yükseköğrenimini tamamlayanlardan, hizmete girmeden önce ya da hizmetleri sırasında yüksek lisans veya yükseköğrenim üstü uzmanlık öğrenimi görenlere bir kademe ilerlemesi, tıpta uzmanlık belgesi alanlara veya doktora yapanlara ve doçentlik unvanını alarak doçent kadrosuna atanarlara bir derece yükselmesi uygulanacağı öngörölmüş bulunmaktadır.

Ayrıca, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 2880 sayılı Kanunla değişik 3'üncü maddesinin (t) bendinde, "Lisans üstü" eğitimin, yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimi kapsayan bir yükseköğretim olduğu, aynı bendin 4 üncü fıkrasında da, "sanatta yeterlik" eğitiminin tanımı yapılarak, lisansa dayalı en az altı, yüksek lisansa dayalı en az dört yarı yıllık programı kapsayan ve doktora düzeyinde lisans üstü bir yükseköğretimin eşdeğeri olduğu belirtilmiş bulunmaktadır.

6.10.1982 tarih ve 17830 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Lisansüstü Öğretim Yönetmeliğinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, kendi sanat dalında sanat eseri yapan veya sanat icra eden bir sanat elemanına sanatta yeterlik verilmektedir. Bu unvan sanat alanında doktora eş değer bir unvan olmaktadır.

Her ne kadar, 2914 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde "sanatta yeterlik" alanlar ayrıca gösterilmemiş ise de, doktora düzeyinde lisans üstü yükseköğretimin eşdeğeri sayılan bu eğitimi görerek sanatta yeterlik alanlarında, doktora yapanlar için öngörölen bir derece yükselmesinden yararlandırılmaları gerekmektedir.

Bilgilerini ve uygulamaların yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda yürütölmelerini rica ederim.